

Ils catolics da Turitg lessen in agen uestgiu

■ (anr/gc) **Quei ei nuot da niev. Gia 1990 – pia avon 23 onns – vevan ils catolics da Turitg giu dumandau uestg Wolfgang Haas d'astgar ereger in agen uestgiu per lur cantun.**

Avon zacons dis ha il cussegl sinodal da Turitg fatg ina nova damonda en quella direcziun. Igl ordinariat episcopal a Cuera ha confirmau da ver retschert la damonda. Suenter discuors interns veglien ins envidar en ils auturs dall'intervenziun. Tochen ussa han ils Turitges denton survegniu negina invitaziun giu da Cuera. La conferenza episcopala ha era buca priu posiziun. Lezza ha denton dau claramain d'entelgir che l'erecziun d'in niev uestgiu stetti sulettamein en competenza dil papa. Quel prendi denton risguard sillas relaziuns, cunvegientschas e situaziuns giuridicas localas.

Dalla Svizra ano – negin impediment pli

Dalla Svizra ano dat ei negins impediments pli per crear in niev uestgiu. Tochen 2001 astgavan tals vegnir institui en Svizra sulettamein cun l'approbaziun dalla confederaziun. Il davos artechel confessional (anticatolic) dalla constituziun federala (CF) ei vegnius eliminaus il zercladur 2001 tras ina votaziun dil pievel svizzer. Quei artechel (CF 72,3) fuvu vegnius 1874 ella constituziun federala en consequenza dil cumbat cultu-

rian (denter il stadi liberal e la baselgia catolica) en Svizra.

Turitg – territori administrai tras Cuera

In sguard ell'istoria: 1814 ha papa Pius VII separau ils territoris svizzers dalla diocesa da Constanza. L'administraziun da quels ha el surdau agl uestg da Cuera, Karl Rudolf von Buol-Schauenstein (1794–1833), ch'ei cun quei daventaus praticamein uestg dall'entira Svizra tudestga. Pli tard ei la gronda part da quels territoris administrai vegnida sut ils uestgius da Basilea e S. Gagl. Tier Cuera ein restai: ils cantuns Turitg, Uri, Sur- e Sutsilvania, Glaruna e Sviz. Ils uestgs da Cuera han adina puspei empruau dad incorporar quels cantuns en lur diocesa. Reussiu ei quei sulet el cantun Sviz igl onn 1824.

Facit

La diocesa da Cuera consista pia da territoris da tschep: ils cantuns Grischun e Sviz e da territoris administrai: Uri, Sur- e Sutsilvania, Glaruna e Turitg. Il cantun Turitg ei pia mai vegnius incorporaus tras ina cunvegientscha egl uestgiu da Cuera, mobein administrais da quel e secatta aschia tuttina ella giurisdicziun digl uestg da Cuera. Insumma: La historia dils uestgius en Svizra ei stada fetg muentada duront biars decennis ed ha menau a grondas tensiuns sco era a pliras cunvenziuns statal-ecclesiasticas.